

MUSEOALAN TEEMAPÄIVÄT 8.11.2021

Tiedon lähteitä valtavirtaan

Seminaarin ohjelma

9.45 Seminaarin avausanat

Tiina Merisalo, Museovirasto

Osa 1: Tutkittu tieto

Moderaattori: Pirjo Hamari, Museovirasto

10.00 Keynote: Knowledge and Democracy

Åsa Wikforss, Tukholman yliopisto

10.45 Suomen muinaishistorian piilottajat? Museoihin liittyvät salaliittoteoriat ja misinformaatio verkkokeskusteluissa

Reima Välimäki, Turun yliopisto

11.15 Keskustelu tiedosta, tarinoista ja tulkinnoista

Dokumenttielokuvaohjaaja Virpi Suutari

11.45 Tauko

Osa 2: Asiantuntijana vaikuttamassa

Moderaattori: toimittaja Laura Friman

13.00 Mukaan kutsuminen muuttaa meitä kaikkia - museot yhteiskunnallisen keskustelun mahdollistajana

Laura Arikka, Erätauko-säätiö

13.30 Keskustelu: Miten ja missä vaikutat?

Keskustelussa mukana:

Elisa Sarpo, Suomen kansallismuseo

Sami Louekari, Suomen maatalousmuseo Sarka

Riitta Ojanperä, Kansallisgalleria

Laura Arikka, Erätauko-säätiö

14.45 Kommenttipuheenvuoro

Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

15.00 Tauko

Osa 3: Tietoa, tunnetta ja toimintaa

Moderaattori: Eeva Teräsvirta, Museovirasto

15.30 Kiinnostus, ällistys, uteliaisuus – tunteiden kautta tehokkaaseen oppimiseen

Johanna Kaakinen, FINSCI-hanke

16.00 Kenelle tieto kuuluu? Tiedon ja tietämisen politiikka Ateneumin Kaikuu-hankkeessa

Mariia Niskavaara, Ateneum

16.10 Valokuvista tutkimukseksi – museo tieteen mahdollistajana

Reetta Lepistö, Vapriikki

16.20 Kuoleeko paperisanomalehti? – Museo keskustelun herättäjänä

Mikko Nykänen, Postimuseo

16.30 Mäccmõš, maccâm, máhccan – kotiinpaluu. Katse menneisyyteen tulevaisuutta varten

Eeva-Kristiina Harlin, Saamelaismuseum Siida

16.40 Yleisökysymykset

16.50 Seminaarin päätössanat

Ulla Salmela, Museovirasto

Seminaarin puhujat

Pirjo Hamari

Seminaarin ensimmäistä osaa moderoi Pirjo Hamari, joka on vs. osastonjohtaja Museoviraston Arkisto- ja tietopalvelut -osastolla. Hän on koulutukseltaan arkeologi. Hamari on kulttuuriperintöhallinnon ammattilainen, joka on kiinnostunut kulttuuriperinnöstä sen kaikissa moninaisissa muodoissa. Eriyisen kiinnostuksen kohteena Pirjolla on kulttuuriperinnön vaikuttavuus, digitaalinen kulttuuriperintö ja kaikkien osallisuus kulttuuriperintöön.

Tiina Merisalo

Seminaarin ensimmäisen osan avauspuheenvuoron pitää Tiina Merisalo, joka toiminut Museoviraston pääjohtajana huhtikuun 2020 alusta. Hän on FM Helsingin yliopistosta pääaineenaan taidehistoria. Osaamistaan hän on täydentänyt Executive MBA -tutkinnolla Aalto-yliopistosta. Hän johti Helsingin

kaupunginmuseota menestyksekkäästi vuosina 2003–2020 ja on tehnyt kaikkiaan yli 30 vuotta monipuolista museo-, kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristötyötä mm. Hangossa, Espoossa ja Helsingissä. Hän on toiminut aktiivisesti suomalaisella museokentällä ja hoitanut useita luottamustehtäviä, mm. Suomen museoliiton hallituksen jäsenenä ja varapuheenjohtajana.

Åsa Wikforss

Åsa Wikforss is a Professor of Theoretical Philosophy at Stockholm University. In 2019 she was awarded a large interdisciplinary research program, *Knowledge Resistance: Causes, Consequences and Cures*, funded by Riksbankens Jubileumsfond. She is a member of the Royal Academy of Sciences and of the Swedish Academy. She is the author of two popular books, *Alternativa fakta* (Vaihtoehtoiset faktat). *Om kunskapen och dess fiender* (2017) och *Därför demokrati. Om kunskapen och folkstyret* (2021), and participates frequently in the public debate in Sweden.

Reima Välimäki

Kulttuurihistorioitsija, Dos. Reima Välimäki on tutkijatohtori Turun yliopiston ihmistieteiden tutkijakollegiumissa (TIAS). Hän johtaa kolmivuotista, suomalaisen ja venäläisen internetin medievalismia, näennäishistorioita ja historiapolitiikkaa tutkivaa projektia. Välimäen muita tutkimusteemoja ovat keskiajan harhaoppisuus, inkvisitio ja poleeminen kirjallisuus.

Virpi Suutari

Virpi Suutari on käsikirjoittanut ja ohjannut dokumentaarisia elokuvia yli 20 vuoden ajan. Suutarin dokumentti Alvar ja Aino Aallosta sai ensi-iltansa vuonna 2020. Parhaan dokumenttielokuvan Jussi-palkinnon Suutari on saanut kolmesti ja hänen elokuviaan on palkittu ja esitetty tärkeimmillä kansainvälisillä festivaaleilla. Suutarin elokuville on leimallista faktan ja fiktion rajapinnassa liikkuminen. Suutari on Euroopan Elokuva-akatemian jäsen. Hän toimi taiteilija-professorina vuosina 2012–2016. Suomi-palkinnolla Suutari palkittiin vuonna 2021.

Laura Friman

Seminaarin toisen osan moderaattorina toimii helsinkiläinen toimittaja ja juontaja Laura Friman. Hän on myös intohimoinen museofani.

Laura Arikka

Turkulainen Laura Arikka on Erätauko-säätiön toimitusjohtaja ja kirjailija, joka nauttii rakentavan keskustelun lisäksi Saaristomerestä, museokaupoista ja hyvistä voileivistä.

Elisa Sarpo

Elisa Sarpo toimii Kansallismuseossa yhteisömanagerina. Yhteisömanageri vahvistaa työllään yhdenvertaisuutta lisäämällä valtakunnallisten vähemmistöjen ja yhteiskunnan marginaalissa olevien ihmisten osallisuutta kulttuuriperintöön. Elisa on toiminut Vankila -museon uudistuksen projektipäällikkönä, tuottanut aiemmin näkymättömissä olleen romanihistorian näkökulman Seurasaaren ulkomuseoon, sekä ollut tuomassa sateenkaarevaa historiaa Kansallismuseoon ja Vankila -museoon.

Sami Louekari

Sami Louekari työskentelee museonjohtajana Suomen maatalousmuseo Sarassa. Aiemmin hän on työskennellyt pitkään Turun yliopistossa opetus- ja tutkimustehtävissä. Taustaltaan Louekari on historioitsija ja maisemantutkija, ja hän väitteli vuonna 2013 Turun yliopiston maisemantutkimuksen oppiaineessa.

Riitta Ojanperä

FT Riitta Ojanperä on toiminut Kansallisgallerian kokoelmahallintajohtajana vuodesta 2014 lähtien. Sitä ennen hän on työskennellyt mm. Ateneumissa kuraattorina ja julkaisujen toimittajana sekä Kuvataiteen keskusarkistossa määräaikaisena johtajana. Ojanperä toimii myös Kansallisgallerian digitaalisen tutkimusjulkaisun FNG Researchin päätoimittajana. Hän on opiskellut Helsingin yliopistossa pääaineena taidehistoria, ja hänen väitöskirjansa käsitteli suomalaista 1900-luvun kuvataidekriittiköä ja taidekäsityksiä. Museoalalla hän on vaikuttanut mm. Suomen museoliiton hallituksen jäsenenä.

Minna Karvonen

Minna Karvonen työskentelee opetus- ja kulttuuriministeriössä kulttuuri- ja taidepolitiikan osastolla taiteen ja kulttuuriperinnön vastualueen päällikkönä (2018-). Hänen aiemmat työtehtävänsä ovat painottuneet opetus- ja kulttuuriministeriössä kirjastohallintoon ja -politiikkaan sekä digitaalisten tieto- ja kulttuuriperintöaineistojen saatavuuden ja säilyttämisen strategiseen kehittämiseen ja hallintaan sekä tietopolitiikkaan. Minna Karvonen toimi Museovirastossa vuosina 2002-2007 kulttuuriperintö- ja museoalan valtakunnallisesta kehittämisestä vastanneen yksikön päällikkönä. Hän on ollut 1990-luvulta lähtien jäsenenä lukuisissa EU-työryhmissä ja -toimielimissä.

Eeva Teräsvirta

Seminaarin kolmannen osan moderaattorina toimii Eeva Teräsvirta, joka on erikoisasiantuntija ja museoalan kehittäjä Museovirastosta. Teräsvirta on työskennellyt viime vuosina erityisesti museoiden arvioinnin,

kulttuuriperintöstrategian ja museoiden valtiosuusjärjestelmän uudistuksen parissa. Hänellä on myös pitkä kokemus museoiden valtiovastuun käsittelystä.

Johanna Kaakinen

Psykologian dosentti Johanna Kaakinen on suomalaista tiedepääomaa tutkivan monitieteisen FINSCI-projektin johtaja. Tutkimustyössä häntä kiinnostavat asioiden ymmärtämiseen ja oppimiseen liittyvät psykologiset prosessit, kuten se miten tunteet vaikuttavat lukemiseen, luetun ymmärtämiseen ja ajatuksen harhailuun lukemisen aikana. FINSCI- projektissa Kaakinen työryhmineen selvittää ällistyksen luonnetta ja yleisemmin tunteiden, kuten uteliaisuuden, merkitystä ristiriitaisen tiedon ymmärtämisessä.

Mariia Niskavaara

Mariia Niskavaara työskentelee Ateneumissa Kaikuu - Suomea Ateneumissa - hankkeen tuottajana.

Reetta Lepistö

Reetta Lepistö toimii tutkijana Vapriikin kuva-arkistossa. Hän työskentelee erityisesti nykydokumentoinnin, valokuvan monipuolisen hyödyntämisen ja valokuvapohjaisen tutkimuksen parissa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Koulutukseltaan Reetta on yhteiskuntatieteiden maisteri pääaineenaan visuaalinen journalismi.

Mikko Nykänen

Mikko Nykänen (MA) toimii Postimuseossa tietopalvelupäällikkönä. Hän työskentelee muun muassa tietopalvelun, julkaisutoiminnan sekä digitaalisten ratkaisujen parissa. Mikkoa innostaa tietovarantotyö yli organisaatorajojen. Hän haluaa nähdä museon oivalluttajana ja alustana yhteiskunnalliselle keskustelulle.

Eeva-Kristiina Harlin

Eeva-Kristiina Harlin väittelee tulevana keväänä Oulun yliopiston Giellagas-Instituutissa saamelaiseen kulttuuriperintöön liittyvistä repatriaatiokysymyksistä. Hän on osallistunut useisiin hankkeisiin, joissa on selvitetty saamelaisen esineistön ja arkistoaineiston sijaintia Euroopan ja Pohjoismaiden museoissa ja laitoksissa. Viime vuosina Harlin ja kuvataiteilija Outi Pieski ovat tutkineet tieteen ja taiteen keinoin, yhteisölähtöisesti saamelaisten naisten käyttämää ladjogahpir-päähinettä, josta ilmestyi kirja vuonna 2020. Tällä hetkellä hän työskentelee Saamelaismuseo Siidassa, sekä museon uuden perusnäyttelyn, että museon ja Kansallismuseon yhteisen Kotiinpaluu-näyttelyn suunnitteluryhmässä.

Harlin on valmistunut Helsingin Yliopistosta arkeologiksi ja Tukholman yliopistosta osteoarkeologiksi.

Ulla Salmela

Seminaarin päätöspuheenvuoron pitää Ulla Salmela, joka työskentelee Museovirastossa kehittämisjohtajana (vs). Hän on taustaltaan taidehistorioitsija, joka on väitellyt kaupunkisuunnittelun historiasta. Museovirastossa hän on työskennellyt pitkään kulttuuriympäristön kehittämistehtävissä. Tällä hetkellä Ulla johtaa yksikköä, jonka tehtäviin kuuluvat mm. museotalon kehittäminen ja kulttuuriperinnön kansainväliset tehtävät. Viime aikoina hän on perehtynyt erityisesti kestävä kehityksen kysymyksiin ja on parhaillaan mm. EU komission kulttuuriperinnön ja ilmastonmuutoksen asiantuntijaryhmässä. Häntä kiinnostaa tutkittu tieto ja kulttuuriperinnön vaikutukset yhteiskunnassa.

Museovirasto